

سازمان شرنگ آلود

مؤلف: دکتر مصطفی هادوی نژاد
دانشیار مدیریت رفتاری دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان

انتشارات دانشگاه
ولی عصر رفسنجان

سرشناسه:	هادوی نژاد، مصطفی، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدید آور:	سازمان شرنگ آلود/ نگارنده مصطفی هادوی نژاد.
مشخصات نشر:	رفسنجان: دانشگاه ولی عصر رفسنجان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری:	ه، ۴۶۶ ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۶۹۰۸-۱۰-۸
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
صفحه عنوان به انگلیسی:	Toxic Orgnaization
یادداشت:	کتاب نامه: ص. [۳۴۷]-۴۴۱.
یادداشت:	نمایه.
موضوع:	رفتار سازمانی
موضوع:	Organizational behavior
موضوع:	ارتباط در سازمان ها
موضوع:	Communication in Organizations
موضوع:	رهبری
موضوع:	Leadership
موضوع:	رفتار سازمانی - پرسش ها و پاسخ ها
موضوع:	Organizational behavior + Questions and answers
شناسه افزوده:	دانشگاه ولی عصر رفسنجان
شناسه افزوده:	Ali-e-Asr University of Rafsanjan
رده بندی کنگره:	HD۵۸/۷
رده بندی دیویی:	۶۵۸/۳
شماره کتاب شناسی ملی:	۷۵۸۹۰۴۲
وضعیت رکورد:	فیبا

نام کتاب: سازمان شرنگ آلود
ناشر: دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۰۸-۱۰-۸
تیراژ: ۵۰۰ جلد
قیمت: ۹۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

پیش‌گفتار.....	۱
فصل ۱. شرنگ‌آلودگی در سازمان	۵
• روی دیجور رفتار سازمانی.....	۶
• سازمان شرنگ‌آلود.....	۹
• اخلاق عمومی شرنگ‌آلود.....	۱۷
• ارتباطات بین‌گروهی شرنگ‌آلود.....	۱۸
• رفتارهای شرنگ‌آلود.....	۲۲
☑ پرسش‌هایی برای مرور.....	۲۸
✍ پرسش‌هایی برای بحث.....	۲۹
فصل ۲. رهبری زهرآگین سازمان	۳۱
• رهبری سازمان.....	۳۲
• رهیافت‌های متعارف مطالعاتی به رهبری سازمان.....	۳۳
• رهیافت صفات رهبر.....	۳۳
• رهیافت رفتار رهبر.....	۳۶
• رهیافت اقتضایی.....	۴۰
• رهیافت ابعاد اختصاصی رهبر.....	۴۶
• رهیافت روی دیجور رهبری سازمان.....	۵۹
• رهبری زهرآگین سازمان.....	۶۶
• تعریف رهبری زهرآگین سازمان.....	۶۶
• عوامل زمینه‌ای کنش‌گر در رهبری زهرآگین سازمان.....	۶۸
• گونه‌های رهبری زهرآگین سازمان.....	۸۴
• نحوه سازگاری پیروان با رهبر زهرآگین سازمان.....	۹۳
☑ پرسش‌هایی برای مرور.....	۱۰۰
✍ پرسش‌هایی برای بحث.....	۱۰۱
فصل ۳. پیروی شرنگ‌آلود	۱۰۳
• پیروی در رفتار سازمانی.....	۱۰۴
• واژه‌شناسی پیروی.....	۱۰۸
• پیروی در ارتباط با رهبری.....	۱۱۱

۱۱۳	• نظریه‌های پیروی
۱۱۳	• گونه‌شناسی‌های رفتاری وصفی
۱۳۲	• گونه‌شناسی‌های رفتاری تجویزی
۱۳۷	• نظریه‌های موقعیتی
۱۳۸	• نظریه‌های ضمنی
۱۳۹	• روی دیجور پیروی
۱۴۰	• چرایی پیروی شرنگ‌آلود
۱۴۳	• گونه‌های پیروی شرنگ‌آلود
۱۷۲	✓ پرسش‌هایی برای مرور
۱۷۳	✎ پرسش‌هایی برای بحث
۱۷۵	فصل ۴. محیط مساعد شرنگ‌آلودگی
۱۷۶	• محیط رسانای شرنگ‌آلودگی
۱۷۶	• محیط برون‌سازمانی
۱۸۰	• محیط درون‌سازمانی
۱۸۲	• جو سازمانی شرنگ‌آلود
۱۸۵	• ارتباطات بین‌فردی
۲۱۱	• رفتارهای کارکنان
۲۲۵	• ساختارها و فرآیندها
۲۳۶	• نظام پاداش و جبران خدمت
۲۳۹	• انتظار عملکرد
۲۴۰	• فرصت‌های رشد
۲۴۵	• محیط مستعد و پیروان شرنگ‌آلود
۲۴۵	• محیط مستعد تصادفی
۲۴۶	• محیط مستعد ابزاری‌شده
۲۵۴	✓ پرسش‌هایی برای مرور
۲۵۵	✎ پرسش‌هایی برای بحث
۲۵۷	فصل ۵. پیامدهای سازمان شرنگ‌آلود
۲۵۸	• پیامدهای فردی سازمان شرنگ‌آلود
۲۵۸	• پیامدهای عاطفی
۲۶۱	• پیامدهای روان‌تنی

۲۶۵.....	پیامدهای شناختی.....
۲۶۷.....	پیامدهای ادراکی.....
۲۶۸.....	پیامدهای انگیزشی.....
۲۷۱.....	پیامدهای نگرشی.....
۲۷۴.....	پیامدهای رفتاری.....
۲۸۷.....	پیامدهای گروهی سازمان شرنگ‌آلود.....
۲۸۹.....	پیامدهای سازمانی سازمان شرنگ‌آلود.....
۲۹۲.....	پیامدهای برون‌سازمانی سازمان شرنگ‌آلود.....
۲۹۵.....	پیامدهای سازمان شرنگ‌آلود برای پایداری سازمانی.....
۲۹۵.....	پایداری.....
۲۹۷.....	سازمان پایدار.....
۳۰۴.....	ناپایداری سازمان شرنگ‌آلود.....
۳۱۱.....	✓ پرسش‌هایی برای مرور.....
۳۱۲.....	✎ پرسش‌هایی برای بحث.....
۳۱۳.....	فصل ۶ شرنگ‌زدایی از سازمان
۳۱۴.....	شرنگ‌زدایی پیشینی.....
۳۱۵.....	پیش‌گیری از انتصاب رهبر زهرآگین.....
۳۲۰.....	غفلت‌زدایی.....
۳۲۱.....	مایه‌کوبی بافتار و ساختار سازمان.....
۳۳۲.....	شرنگ‌زدایی پسینی.....
۳۳۳.....	شرنگ‌زدایی قائم به رهبر.....
۳۳۸.....	شرنگ‌زدایی قائم به پیروان.....
۳۴۵.....	✓ پرسش‌هایی برای مرور.....
۳۴۶.....	✎ پرسش‌هایی برای بحث.....
۳۴۷.....	مآخذ
۴۴۳.....	نمابه

ای نام تو بهترین سرآغاز
بی نام تو نامه کی کنم باز

«نظامی گنجوی»

پیش‌گفتار

زندگی سازمانی تجربه فراگیر و جزء جدایی‌ناپذیر حیات امروز بشر شده است؛ از این رو شناخت شایسته و روا از سازمان‌ها به لازمه زیست مطلوب در چنین بستری اجتماعی بدل گشته است. اگرچه آغازین روزهای طرح دانش مدیریت به ارائه نظریاتی با وصفی روشن از پدیده سازمان و رفتارهای سازمانی گذشت، رفته‌رفته با بروز برخی رسوایی‌های بزرگ سازمانی در اوایلین سال‌های قرن گذشته از نیم‌رخ تاریک سازمان در افق ذهنی برخی صاحبان نظر پرده برداشته شد و به جهد علمی ایشان خط سیری از مطالعه و پژوهش در ارتباط با این وجه سازمان و رفتارهای سازمانی، در چارچوب رویکردی واقع‌بینانه ترسیم شد. مطابق جان‌مایه اصلی این نگاه، سازمان‌ها و رفتارهای سازمانی همواره زاده برخورداری و فرزندی انسان‌ها نیستند و گاه نطفه آنها در زهدان هواخواهی‌های فردی به بهای منافع جمع ریخته می‌شود. هر گونه غفلت از این واقعیت سبب خواهد شد تا تصویری ناقص و نادرست از سازمان‌ها ترسیم شود و در نتیجه تجویزهای ارائه‌شده برای بهبود حیات انسانی از رهگذر پیش‌برد کارکردی امور سازمانی ره به جایی نبرند.

مبتهی بر همین روی‌آورد نظری به سازمان، سازه «سازمان شرنگ‌آلود» شکل گرفت و به واژه‌نامه تخصصی دانش مدیریت راه یافت. سازمانی که محلی برای خالی کردن اعضای خود از کرامت و عزت نفس و محملی برای رفتارهای عاری از نفع عمومی است. اینکه چنین سازمانی چگونه شکل می‌گیرد؛ چه شرنگ‌هایی را در کام دارد؛ آبستن چه رویدادها و عواقبی است و راه رویارویی با آن چیست، موضوعاتی کلان بودند که دست‌مایه مطالعات و پژوهش‌های گوناگون و پراکنده‌ای در حوزه دانش‌های مدیریت و سازمان و مدیریت رفتار

سازمانی قرار گرفتند. تلاش کتاب حاضر بر آن است تا علاوه بر اینکه این پراکنش را به جمع تبدیل می‌کند و با روایتی یکپارچه، به گزاره‌ها و آموزه‌های طرح‌شده در منابع دانشی یادشده ساختی منسجم می‌بخشد، پرداختی تحلیلی از ارکان، عناصر سازنده و شئون مختلف یک سازمان شرنگ‌آلود به دست دهد و در راستای تحریک مذاقه‌های عملی و جوشش‌های نظری برای مطالعات آتی، هر از گاهی خوانندگان را در قالب‌هایی نظیر «درنگ و لندیشه» و «پرسش‌هایی برای بحث» به تأملاتی لندیشه‌ورزانه فرابخولند. همچنین، اختصاص رهگفت‌هایی مستقل در عین ارتباط با فرازهایی از متن، با عنوان «بیشتر بدانیم»، در میانه مطالب اصلی کتاب، از آن رو صورت پذیرفته است تا با رعایت اختصار، مفادی تکمیلی از برخی مفاهیم طرح‌شده در متن ارائه گردد. آن‌سان که مطالب ارائه‌شده در «نمای نزدیک» نیز تکمله‌ای تلویحی برای دعوت به خوانش‌های بومی از برخی مفاهیم بوده است.

این کتاب در قالب غفصل سامان یافته است:

- فصل نخست در تگاهی مقدماتی، به معرفی خاستگاه نظری، تعریف مفهومی، ریخت‌شناسی و اهمیت موضوع کتاب (سازمان شرنگ‌آلود) از رهگذر طرح مظاهر رفتاری آن پرداخته است. غرض آن بوده است تا خوانندگان با مطالعه این فصل، به فهمی اجمالی از چیستی سازمان شرنگ‌آلود، جایگاه آن در دانش مدیریت و به‌ویژه مدیریت رفتار سازمانی و نیز چرایی و اهمیت اختصاص چنین جایگاهی مستقل به این موضوع دست یابند.
- فصل دوم به «رهبری زهرآگین سازمان» - به عنوان یکی از ارکان شکل‌دهنده به سازمان شرنگ‌آلود - اختصاص یافته است. در این فصل، پس از ارائه تعریف مفهومی از رهبری و تشریح رهیافت‌های گوناگون مطالعات رفتار سازمانی به رهبری در سازمان، با معرفی رهیافت روی دیجور رهبری سازمان به عنوان یکی از رهیافت‌های اختصاصی به پدیده رهبری در سازمان، سازه رهبری زهرآگین به‌طور مفهومی تعریف شده است. در ادامه، عوامل زمینه‌ای کنش‌گر در رهبری زهرآگین سازمان، شامل کاستی‌های فردی، ویژگی‌های روان‌شناختی و کاستی‌های مدیریتی رهبر زهرآگین شرح داده شده‌اند. آن‌گاه پس از معرفی و وصف گونه‌های مختلف رهبران زهرآگین، نحوه سازگاری پیروان با چنین رهبرانی در سازمان بیان شده است.
- فصل سوم، «پیروی شرنگ‌آلود» را از نظر گذرانده است؛ با این نظر داشت اجمالی که به‌طور کلی رهبری در بستری از پیروی تجلی می‌یابد و لاجرم رهبران زهرآگین نیز پیروانی با ویژگی‌های مشخص دارند که آنها را به وصف شرنگ‌آلود موصوف می‌سازند.